

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

MINISTRICA

Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 04

F: 01 369 78 29

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

mag. Dejan ŽIDAN, predsednik

Šubičeva 4

1000 Ljubljana

gp@dz-rs.si

Številka: 0010-14/2019/2
Datum: 4.2.2019
Zveza: Vaš dopis št. 020-07/19-65/1

Zadeva: Poslansko vprašanje mag. Dejana Kaloha v zvezi z izvajanjem določb Zakona o socialno varstvenih prejemkih in določb Zakona o povračilu škode osebam, izbrisanim iz registra stalnega prebivalstva

Spoštovani,

na ministrico za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ste naslovili pisno poslansko vprašanje glede neupoštevanja odškodnine, izplačane po Zakonu o povračilu škode osebam, izbrisanim iz registra stalnega prebivalstva, pri uveljavljanju denarne socialne pomoči. Ministrica v nadaljevanju podaja naslednji odgovor.

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in Zakon o socialno varstvenih prejemkih določata pogoje in postopek za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči, ki jo lahko uveljavljajo državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, tujci z dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji in stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji in osebe, ki lahko uveljavljajo denarno socialno pomoč na podlagi mednarodnih aktov, ki obvezujejo Republiko Slovenijo.

V nadaljevanju predstavljamo pravila pri uveljavljanju denarne socialne pomoči, ki je v prvi vrsti odvisna od socialno – ekonomskih razmer upravičenca. Da bi bila posameznik ali družina upravičena dobiti ustrezno pomoč, je treba ugotoviti, kakšen je njihov dejanski gmotni položaj. Sistem socialnega varstva zagotavlja temeljno zaščito v obliki individualiziranih pomoči za premagovanje osebnih stisk in ekonomskih težav. Posameznik in družina morata izčrpati vse možnosti zagotavljanja preživetja z lastnimi močmi, preden sta lahko upravičena do socialne pomoči države. Denarna socialna pomoč ni univerzalna pravica, ki bi pripadala osebi, ker ni zaposlena in nima stalnega dohodka, temveč se okoliščine preverjajo tako, da se pravica prizna za določen čas glede na namen denarne socialne pomoči, ki zagotavlja osebam brez dohodkov osnovno preživetje, če si preživetja ne morejo zagotoviti z lastnimi sredstvi.

Pri uveljavljanju pravice do denarne socialne pomoči se pri ugotavljanju materialnega položaja upoštevajo osebe, določene z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, njihov dohodek in premoženje. Kot lastni dohodek družine, ki je podlaga za določitev višine denarne socialne pomoči, se upoštevajo povprečni mesečni dohodki in prejemki, ugotovljeni za družino, v obdobju treh koledarskih mesecev pred mesecem vložitve vloge. Pri tem pojasnujemo, da

Zakon o socialno varstvenih prejemkih loči tri vrste upoštevanja dohodkov in sicer: periodične dohodke, priložnostne dohodke in občasne dohodke:

- Periodični dohodki, ki se upoštevajo pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči so plače, pokojnine, preživnine, rente in drugi dohodki, ki jih upravičenec prejema v enakih ali podobnih zneskih v enakih ali podobnih časovnih obdobjih.
- Priložnostni dohodki se upoštevajo samo v višini razlike med povprečno mesečno višino priložnostnega dohodka in 0,5 osnovnega zneska minimalnega dohodka. Priložnostni dohodki so dohodki, ki jih je upravičenec prejel za opravljeno delo največ dvakrat, dohodki iz naslova dela preko študentskega servisa in dohodki iz naslova dela, ki se lahko v skladu z zakonom opravlja le v omejenem obsegu ur na letni ravni in od katerega se plačujejo prispevki za socialno varnost.
- Občasni, neperiodični dohodki, ki jih je upravičenec prejel, se upoštevajo v višini razlike med povprečno mesečno višino teh dohodkov in 0,5 osnovnega zneska minimalnega dohodka. Občasni, neperiodični dohodki, ki jih je upravičenec prejel v obdobju dvanajstih mesecev pred mesecem vložitve vloge, se upoštevajo, če dosegajo ali presegajo višino 48 osnovnih zneskov minimalnega dohodka. Ti dohodki se štejejo tako, da se kot lastni dohodek upošteva 1/12 dohodkov. Občasni, neperiodični dohodki po tem zakonu so dediščine, darila, odškodnine, odpravnine, nagrade in drugi dohodki, ki jih je upravičenec prejel samo enkrat.

Iz navedenega izhaja, da upoštevanje dohodka, ki predstavlja vir za denarno socialno pomoč, zasleduje namen prejemanja teh sredstev, in je namenjen za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje. Upravičenec je lahko oseba, ki si ne more preživetja zagotoviti sam z delom, s pravicami iz dela ali zavarovanjem, z dohodki iz premoženja in iz drugih virov oziroma z nadomestili ali prejemki po drugih predpisih ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati. Do denarne pomoči so tako upravičene osebe oziroma družine, ki si zase in za svoje družinske člane ne morejo zagotoviti sredstev v višini minimalnega dohodka iz razlogov, na katere ne morejo vplivati.

Zakon o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva ureja povračilo škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva. Po presoji Velikega senata ESČP zgolj priznanje kršitve človekovih pravic in izdaja dovoljenja za stalno prebivanje niso primerna in zadostna poprava krivic na državni ravni, če ni ponujeno tudi ustrezno zadoščenje. Zato je tudi razsodil, da so pritožniki, ki so sicer dobili dovoljenje za stalno prebivanje, še vedno žrtve zatrjevanih kršitev, ker so njihove možnosti, da bi v Republiki Sloveniji prejeli odškodnino, trenutno preveč oddaljene glede na dejstvo, da nihče od izbrisanih do izdaje sodbe Velikega senata ESČP v Republiki Sloveniji ni prejel zadoščenja za utrpelo škodo na podlagi končne sodne odločbe.

Republika Slovenija je za izvršitev sodbe Velikega senata ESČP z zakonom vzpostavila odškodninsko shemo in sistemsko uredila povračilo škode izbrisanim, katerim so bile zaradi izbrisa kršene temeljne človekove pravice. Zakon tako poleg denarne odškodnine določa tudi druge oblike pravičnega zadoščenja v obliki posebnih ukrepov in prednostnega obravnavanja. Med oblikami pravičnega zadoščenja izrecno v 18. členu določa olajšavo pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in sicer na način, da se denarna odškodnina, izplačana po tem zakonu, ne šteje v dohodek, ki se upošteva pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.

Ta izjema pa menimo ne more postati pravilo v vseh primerih, ko se uveljavlja denarna socialna pomoč, saj je zakonodajalec njeno izjemo in namen v zakonu izrecno opredelil.

mag. Ksenja Klampfer
Ministrica